

VERDEN RETT RUNDT DEG

VERDEN RETT RUNDT DEG

FOTOGRAFIER

Etterord ved Øivind Storm Bjerke

KNUT STEINAR BØE

Se først og fremst på tingene rundt deg, verden rett rundt deg. Om du er levende, vil det bety noe for deg. Og hvis du bryr deg nok om fotografiet og vet hvordan du skal ta det i bruk, vil du ønske å fotografere denne betydningen.

Paul Strand, 1923

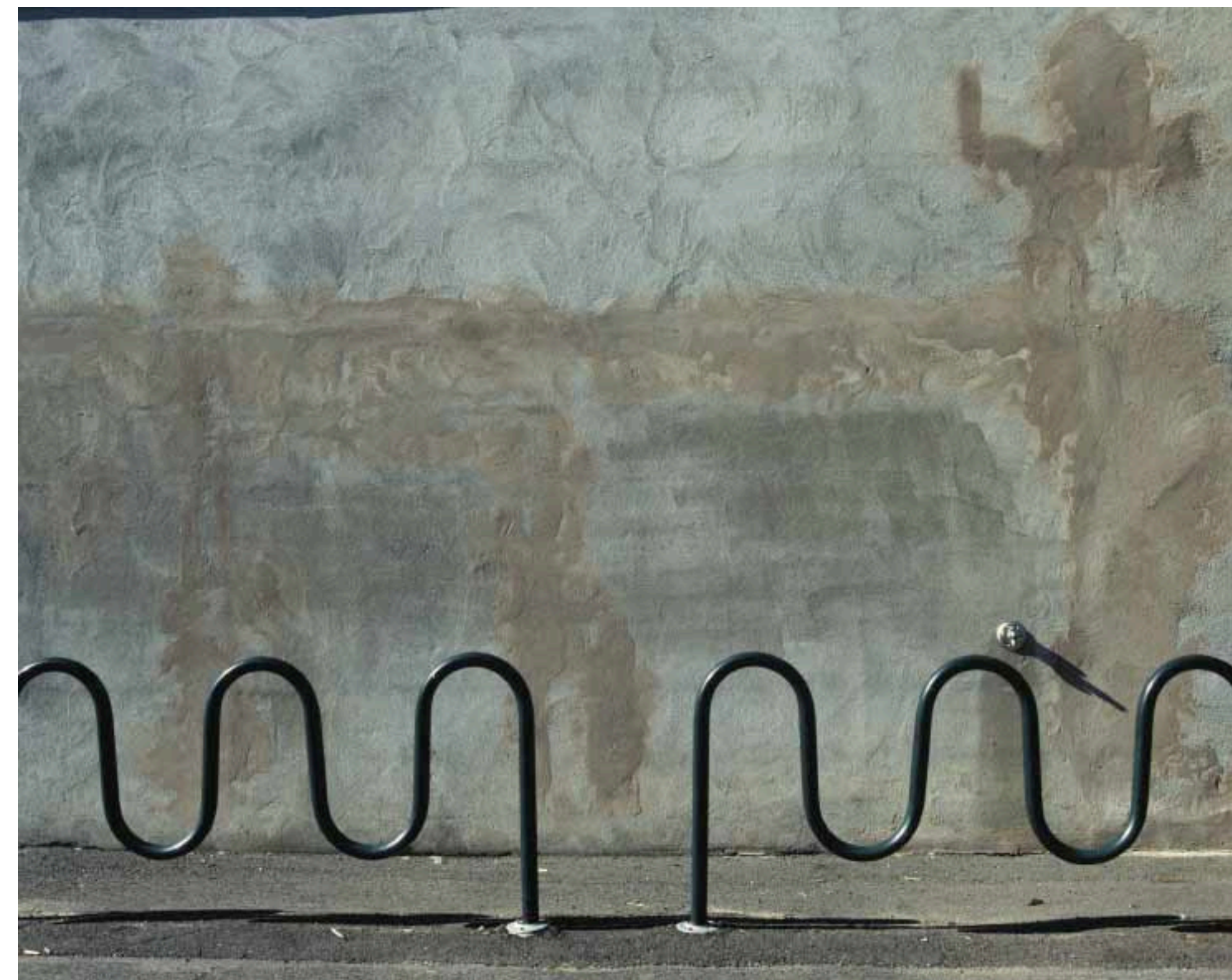

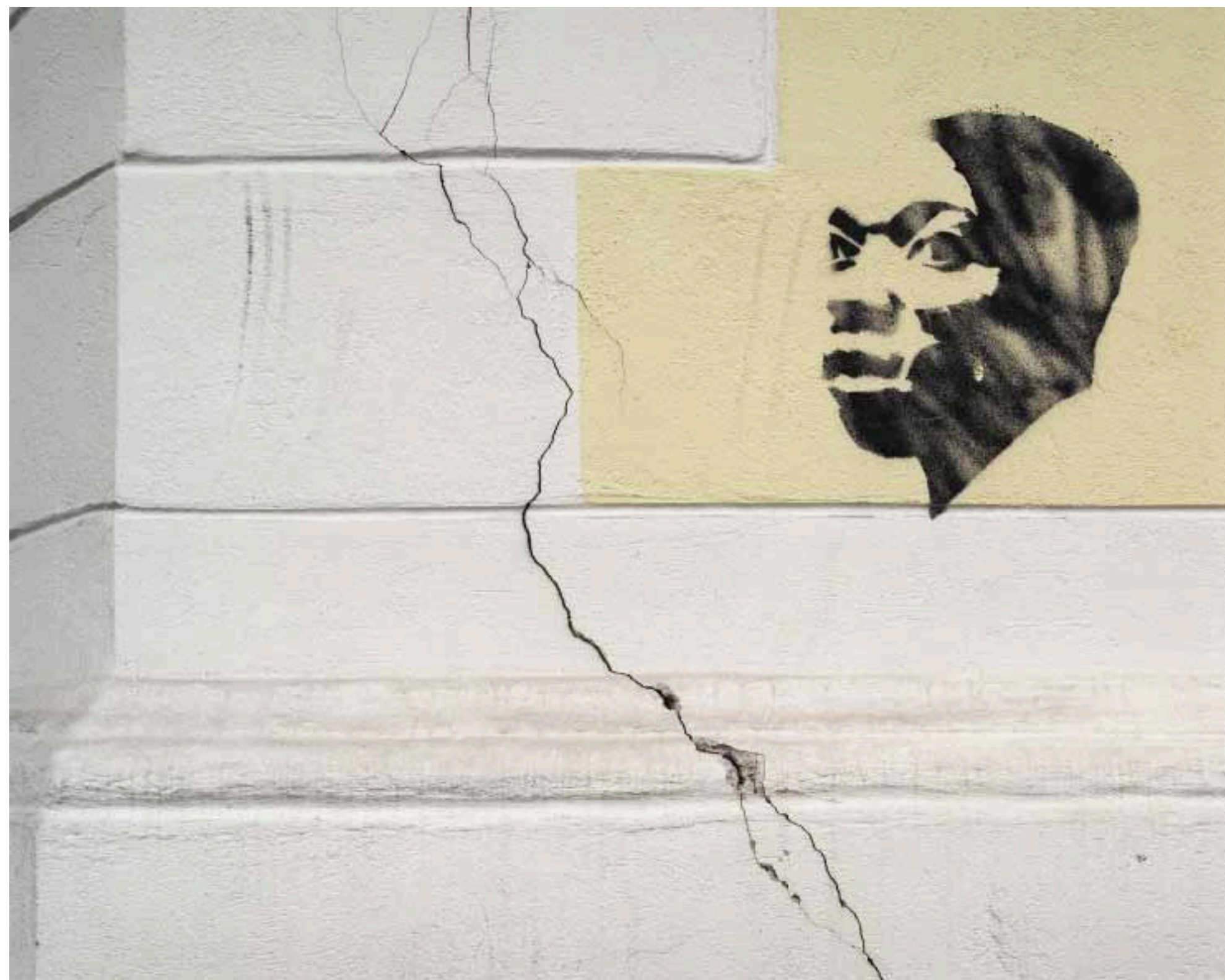

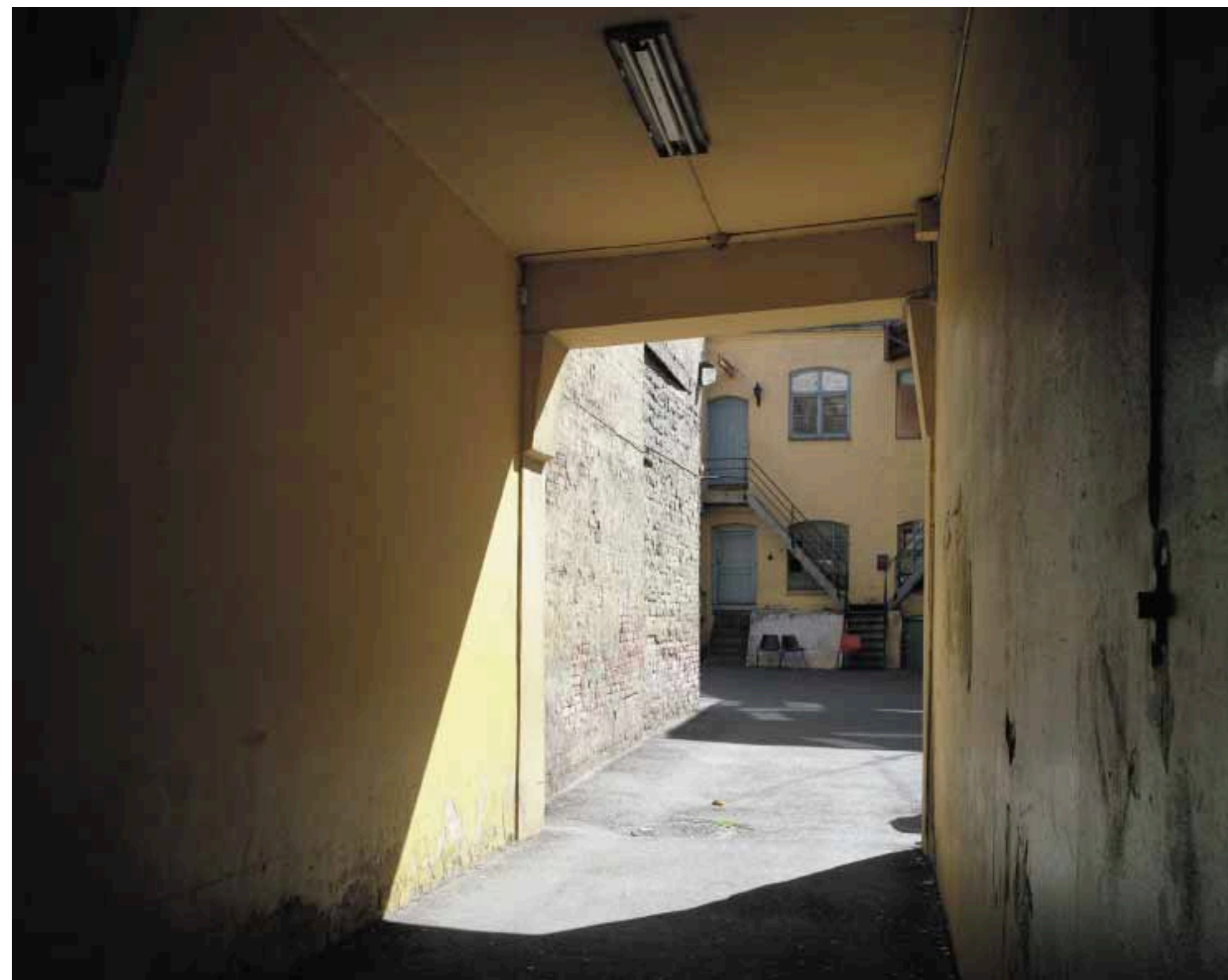

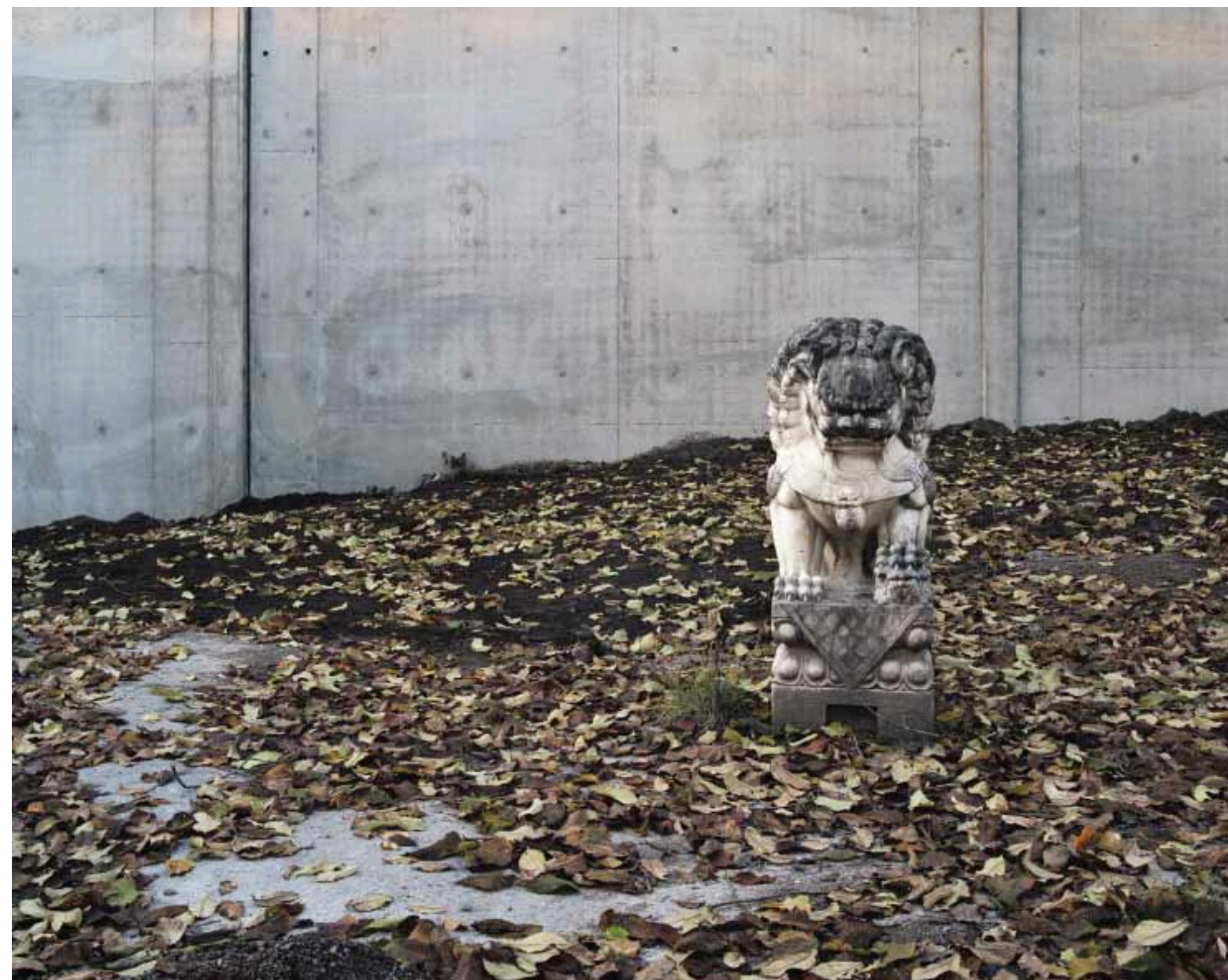

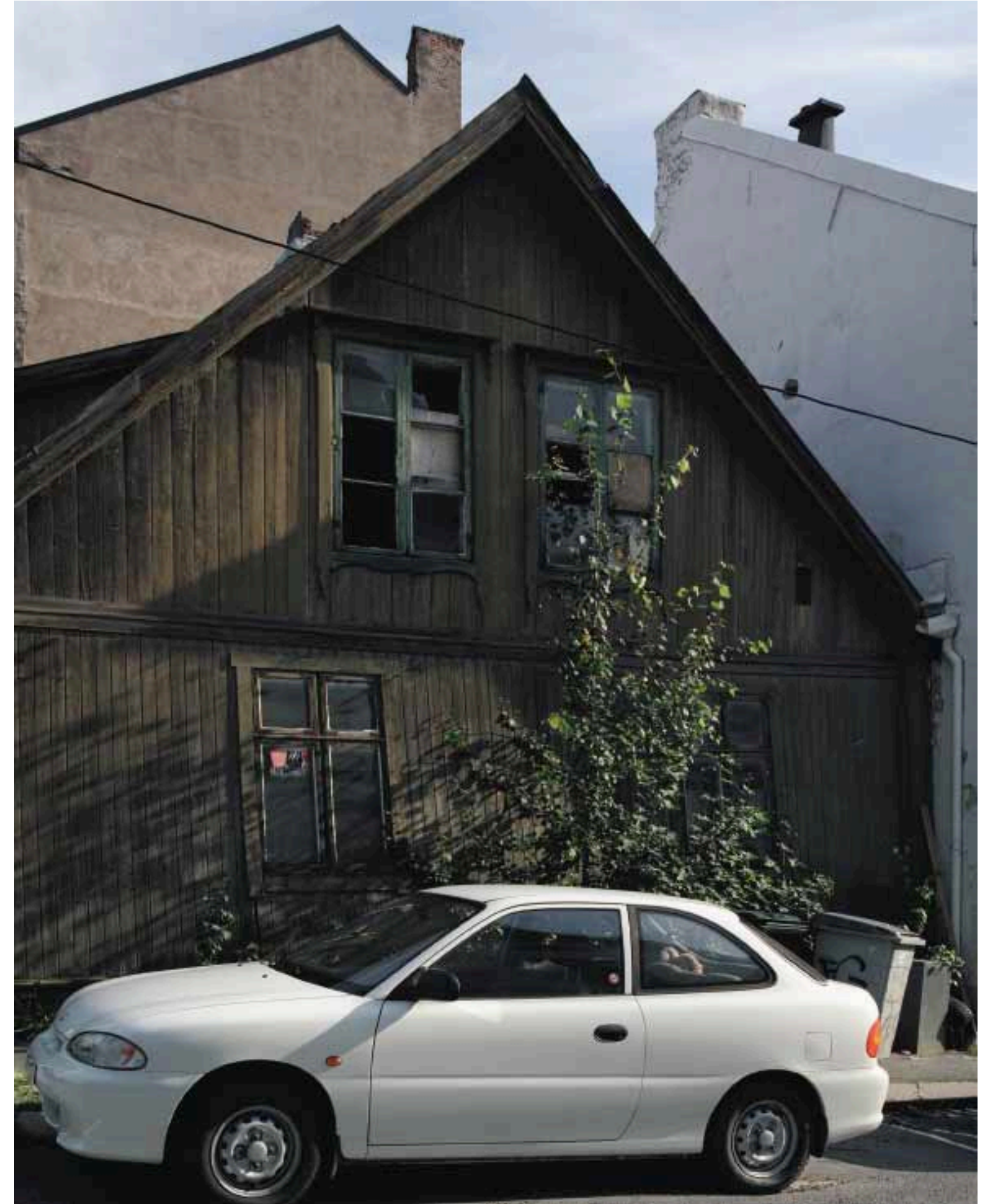

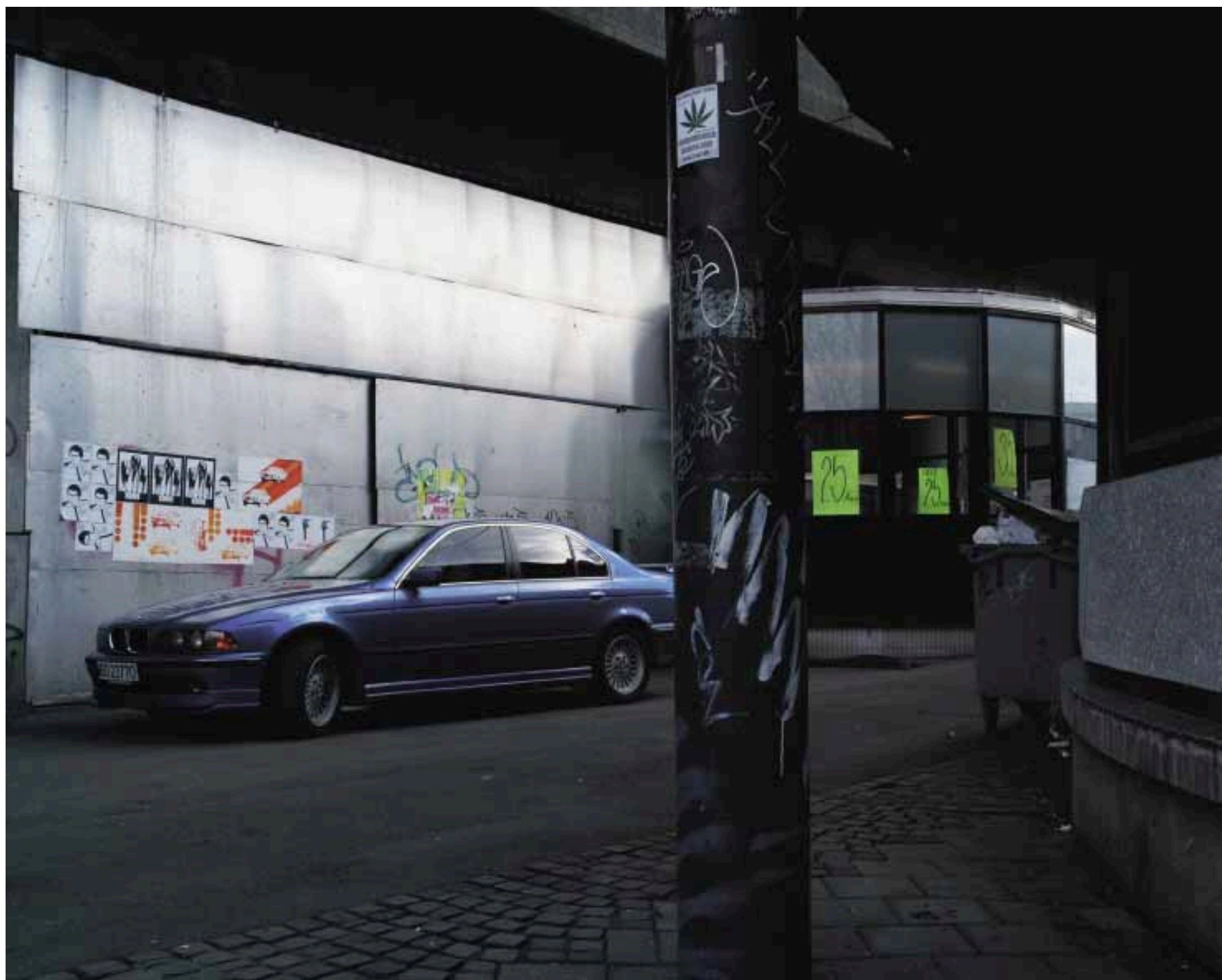

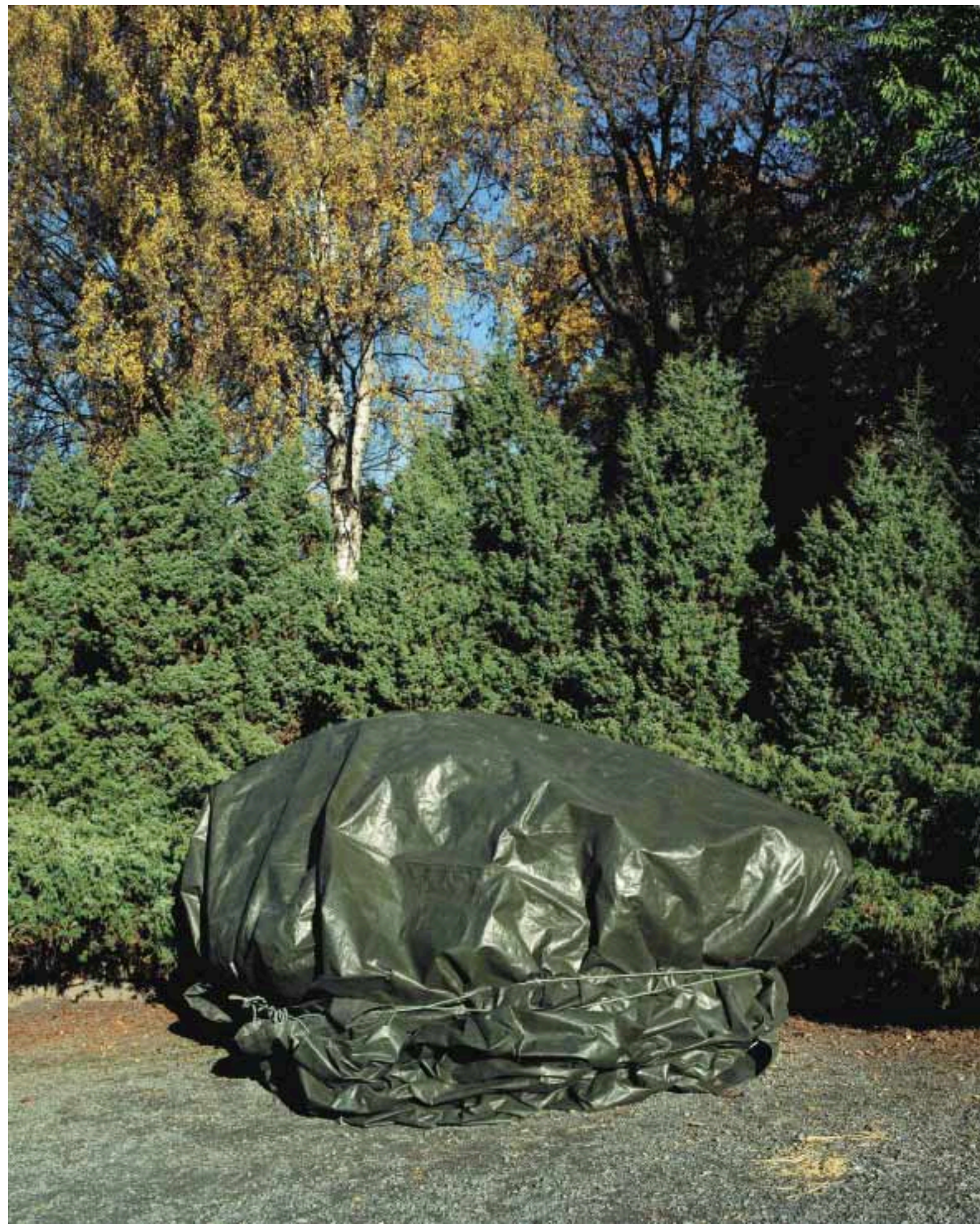
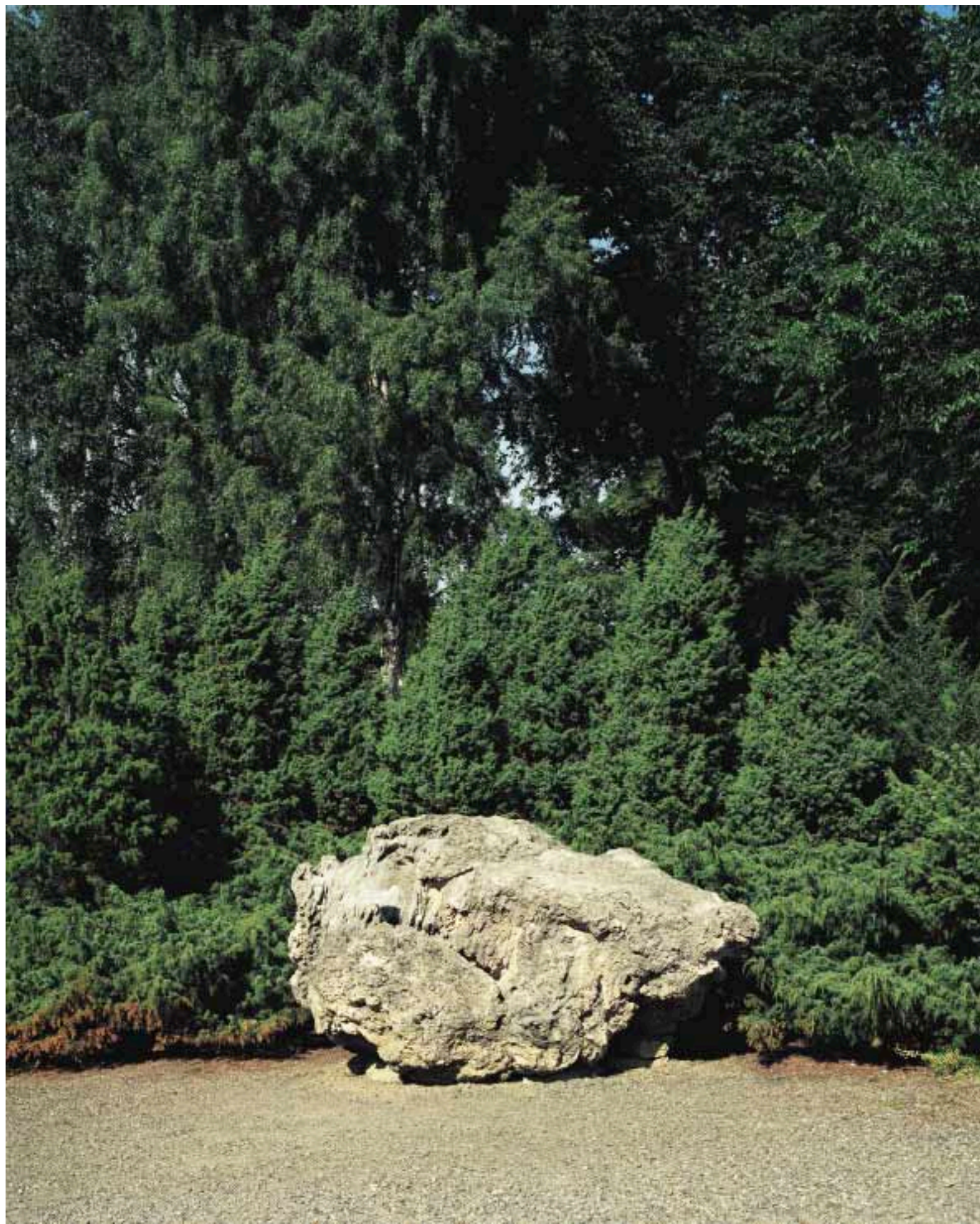

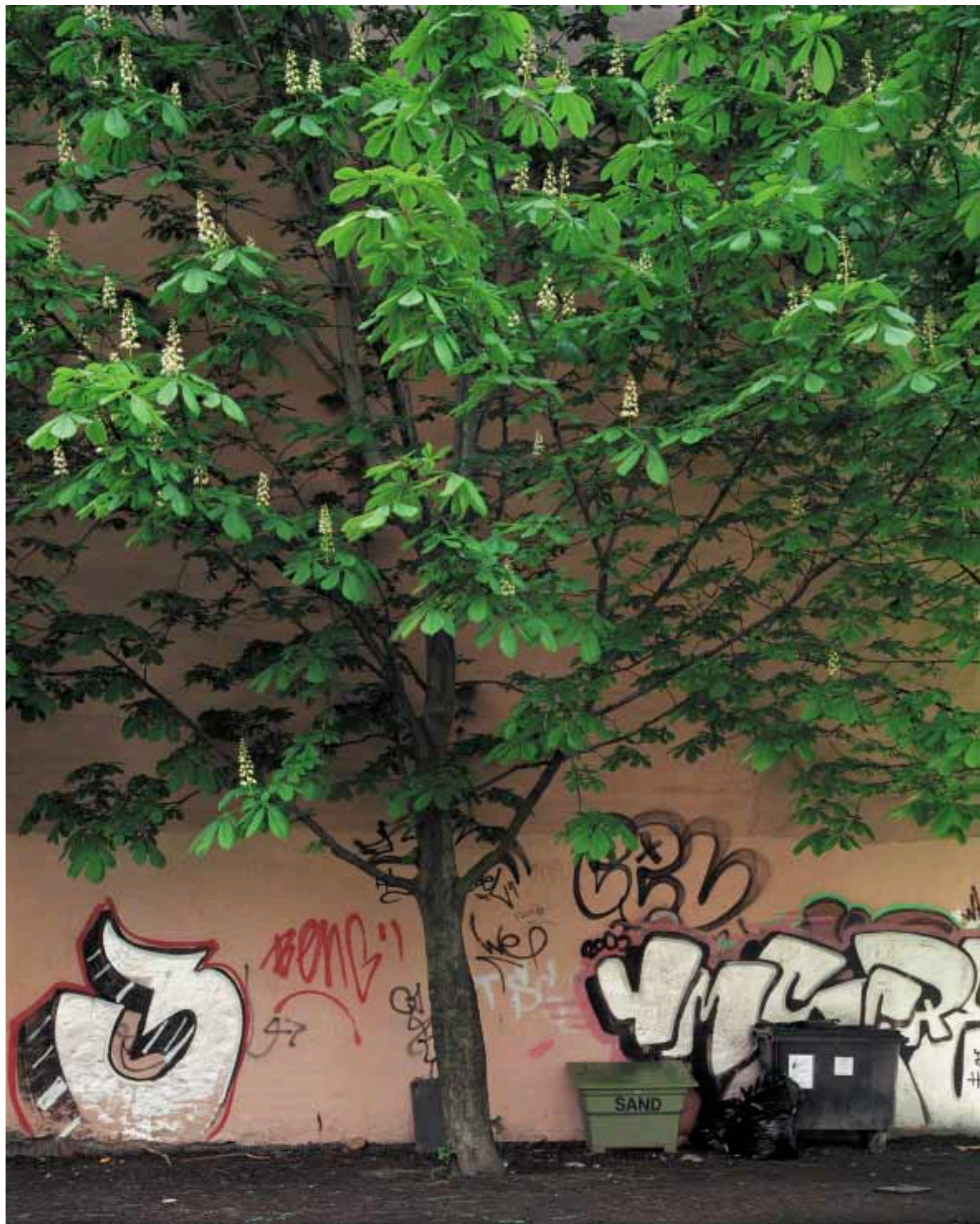

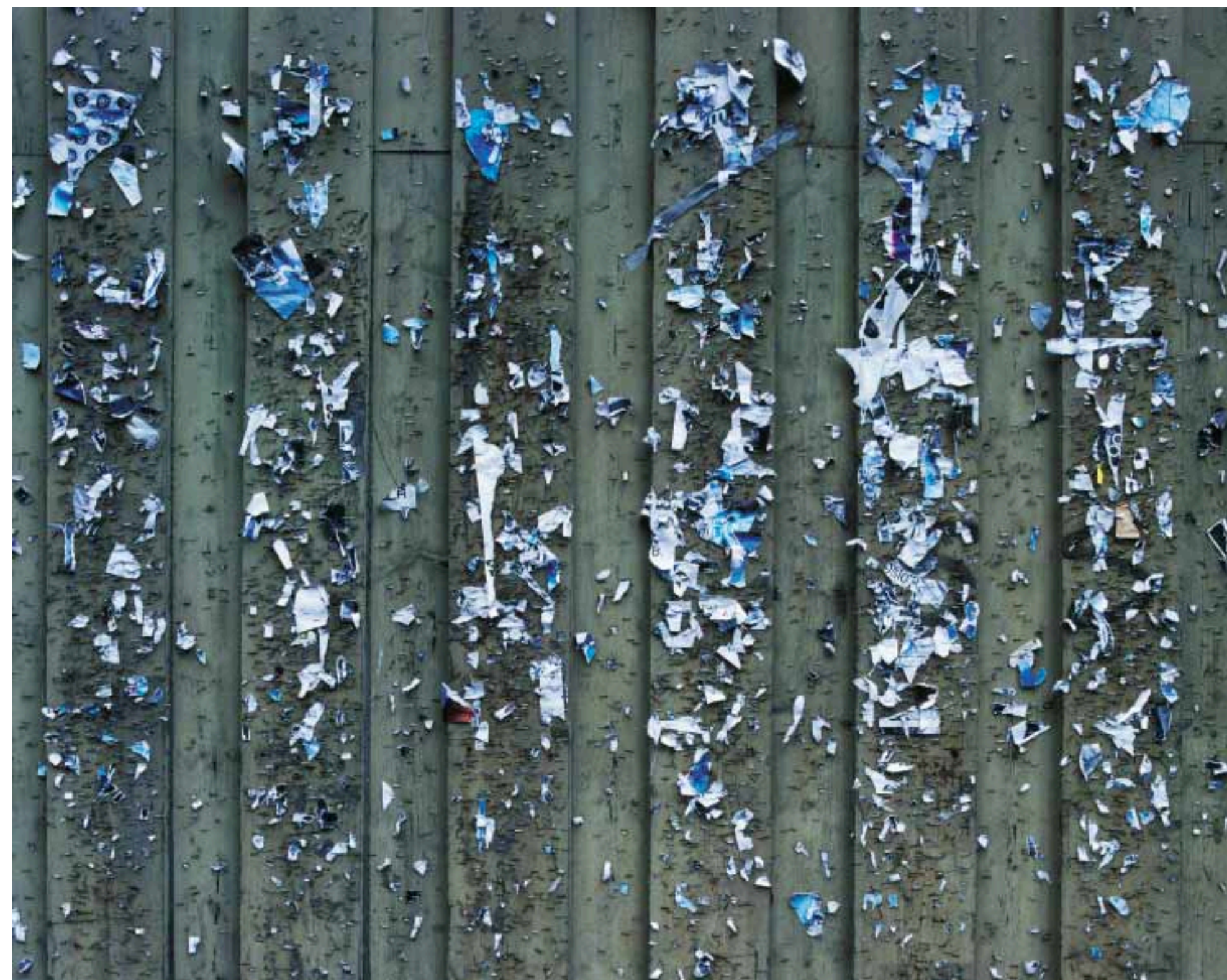

Et bestemt blikk

Knut Steinar Bøes bilder er en form for fotografi som gir mening til opplevelsen av omgivelsene. Omgivelsene er ikke tilfeldige og er i seg selv ladet med betydninger. Hva bildene “viser oss” om et sted mange har større og mindre kjennskap til, kan bli en sperre mot å se andre nivåer i bildene. Lesningen av bildene kan stoppe opp i en fordypning i bildene som dokumentasjon.

Det dokumentariske aspektet ved bildene er selvsagt ikke uinteressant. Det “Gamle Oslo” som skildres er en materie som er preget av historier som kan leses på flere måter. Gjennom Bøes utsnitt av denne materien får vi en anelse om at den bærende fortellingen i billedserien handler om den materielle kulturen som en serie av spor menneskene setter etter seg. Spor som opptrer som sterke meningsbærende elementer i enkeltbilder i form av skrift, tegninger og gjenstander som spenner fra biler til paller og skulpturer som er plassert ut i bymiljøet. De som setter sporene ser vi ikke — menneskene er tilstede kun gjennom sporene de har satt.

I møtet med Bøes by kan man føle seg som en vandrer i en forlatt by med en forvirrende blanding av tegn; et fattigslig og trist boligstrøk oppført for arbeiderklassen i en tidlig fase av industrialiseringen i Norge, som nå fremstår som et fortsatt like trist og fattigslig strøk for innvandrere. Bøe har en stille humor med sans for små betydningsforskyvninger i møtet mellom kulturer, som i sammenstillingen av en byste, den vestlige kulturens måte å hylle en betydningsfull mann, og en Fu hund som vitne om at en annen kulturell identitet med andre verdier enn hva som tidligere har gjort seg gjeldende i området, er ved å sette sitt preg på omgivelsene. Bøe er ikke opptatt av klisjébildene av denne endringen. Han setter ikke i fokus eksotisk liv og røre i et slags forsøk på å forvandle tristessen til underholdende munterhet. Han skiller seg sterkt fra den tradisjon i billedkunsten som fremstiller

folkelivet som dekorativ staffasje. Det er selve bygningskroppene, veiene, gjerdene, gjenstandene, graffitien og alle andre spor etter mennesker Bøe retter oppmerksomheten mot. Ved å skildre stedene i et øyeblikk da de er forlatte blir bymiljøet som fysisk struktur, som ramme omkring livet som utfolder seg, tydeliggjort. Bøe gjør ikke noe forsøk på å sette denne strukturen inn i noen overgripende ideologisk eller sosialpolitisk struktur, men overlater en slik lesning til betrakteren.

Bøe har konsentrert seg om et lite antall motivtyper der skildringen av husfasader er dominerende. Hovedmotivet er fasaden som flate med åpninger til vinduer. De rektangulære vindusåpningene fremstår som variasjoner og henspiller på det tradisjonelle bildet som en rektangulært avgrenset flate. Vinduet kan på samme tid oppfattes som et vindu man ser noe gjennom og et vindu som fungerer som et speil noe speiler seg i. Dette har gjentatte ganger blitt benyttet som et bilde på det tradisjonelle maleriet som et middel til å gi en naturtro representasjon av virkeligheten. Etter at fotografiet overtok denne funksjonen blant bildemediene, har vinduet som metafor for det malte bilde blitt knust. Vindustemaet i fotografiet blir et uttrykk for bildets karakter av på samme tid å være identisk med hva det er et bilde av og det å være en bestemt form for representasjon av et motiv. Bøe understreker i sine bilder i større grad enn hva som har vært vanlig innenfor den dokumentariske tradisjon han på mange måter knytter seg til, blikkets betydning for billedannelsen.

Det hersker en orden i hans bilder som tydeliggjør viljen til å gi det enkelte motivet en struktur som i seg selv kan leses som meningsbærende. Hvordan elementene på bildet er ordnet er ikke overlatt til tilfeldigheter men tilgjengeliggjør det sette for oss betraktere av bildene gjennom en stringent bruk av konvensjoner.

“Oss” peker på at bildene inngår i en kommunikasjon mellom kunstneren og et publikum. En kommunikasjon som for å lykkes optimalt har som en forutsetning at også betrakteren behersker de visuelle koder som blir tatt i bruk samtidig som man opplever at disse kodene ikke bare blir demonstrert men brukt til å formidle et engasjerende innhold.

Gjennom de seneste tjue årenes stadig sterkere posisjonering av fotografiet innen alle former for billed-kommunikasjon har den jevne publikummer fått et innforstått forhold til et rikt repertoar av visuelle grep og koder som fører til at gjenkjennelighet ikke bare dreier seg om å se hva et bilde forestiller, men i vel så stor grad dreier seg om å kjenne igjen den estetiske utformingen. Bøe har valgt et formspråk som er så dypt rotfestet i fotografihistorien at denne siden av bildene nærmest kan leses som et essay om ulike posisjoner innenfor det modernistiske fotografiet fra 1920-tallet frem til i dag. Ikke minst vitner bildene om hvordan fotografiet til enhver tid har forholdt seg til det samtidige maleriet. Fotografiet har oppnådd sin posisjon som medium ved ikke å la seg redusere til et underbruk av maleriet. Dette aspektet utgjør et viktig punkt i Bøes bearbeiding av fotografihisto-rien. Det “maleriske” i fotografiene fremstår på fotografiets premisser ved at det er knyttet til egenskaper ved den fotografiske fremgangsmåte og ikke er lagt på for å oppnå effekter som vi kan assosiere til maleriet. Bøes bilder fremstår i sin fordypning i en liten motivgruppe skildret med et bestemt og tydelig blikk, som tematiseringer av hva man tradisjonelt har oppfattet som spesifikt for det fotografiske medium: mediets evne til å fange et motiv og fryse det i et avgrenset øyeblikk av et tidsforløp.

Det å være et fysisk spor som bærer vitnesbyrd i en visuelt fattbar form for noe som har vært og som vi legger større og større avstand til står fortsatt som fotografiets

viktigste egenskap for mange. Når Bøes bilder ikke synker ned i flommen av likeartede fotografiske utsagn om dette forholdet, er det ved at de i så påfallende grad vitner om et blikk som løfter frem de talende detaljer og de poetiske øyeblikk og gir liv til formen. Hans betraktning vitner om en form for visuell følsomhet for strukturer som skapes av lys og skyggevirkninger, møtet mellom materialer og farger som er dypt forankret i den estetiske betraktningsmåte av omverdenen. En betraktningsmåte som tradisjonelt forstått renser det vi betrakter for alt annet enn det som tiltaler vår sansning av virkeligheten.

Øivind Storm Bjerke

Om bildeserien

Verden rett rundt deg består av bilder hentet fra et større fotoprojekt som ble gjennomført fra februar til november i 2003, med arbeidstittel **Bybildet, Gamle Oslo, 2003**. Denne billedserien er i praksis et fotografisk portrett av bydel Gamle Oslo gjennom årstidene vår, sommer og høst dette året. Serien består i sin helhet av 33 filmer av 10 filmruter — det vil si om lag en film per uke, fotografert i mellomformat 6x7. Dette er et format som innbyr til konsentrert arbeid med utvalgte motiver. Arbeidet foregikk relativt målbevisst, og besto vel så mye av vandringer rundt om i gatene som av de konkrete fotoøktene. Det hører med til historien at Gamle Oslo har vært mitt nærområde de siste ti-tolv årene og at hele ideen til serien sprang ut av de nakne murveggene man finner over alt i bydelen. Hovedparten av bildene i serien er følgelig nokså strengt komponerte byinteriører, med fokus på veggflatenes farger, tekstur og former, mens serien som helhet også inneholder en del åpnere, mer illustrerende bylandskaper og enkelte reine nærbilder.

Utvalget i **Verden rett rundt deg** konsentrerer seg om byinteriørene og nærbildene og er således tro mot selve grunntanken bak arbeidet med serien, hvor det enkelte bilde ble satt foran seriens illustrerende helhet, slik at det eventuelle større ’bildet’ av bydelen snarere ville framstå som et utvalg av aspekter — eller fasetter. I **Verden rett rundt deg** faller disse fasettene på plass i visse mønstre og sammenhenger, formalt som tematisk. Dette henger dels sammen med formale og tematiske valg tatt under selve arbeidet med å ta bildene, dels etterarbeidet med utvalg av bilder, hvor et vesentlig kriterium nettopp var å se bildene i forhold til hverandre og forsøke å fortelle historien om hvordan disse sammenhengene ble skapt.

Knut Steinar Bøe

Bildefortegnelse

*GRASBAKKE, LAGERHUS OG HIMMEL**

BGO #12-08
VANNSPEILET, SØRENGA — 12.06.2003

VEGGBILDE MED BLÅ CONTAINER

BGO #15-10
GRØNLANDSLEIRET 19 — 22.07.2003

FASADEBILDE MED TRAPPEPASSIAR

BGO #15-09
SCHWEIGAARDS GATE 4, FRA OSLO SPEKTRUM — 22.07.2003

VEGGBILDE MED ORANGE REFLEKSJON

BGO #26-08
SCHWEIGAARDS GATE 32 — 22.10.2003

VEGGBILDE MED SVART VOLVO

BGO #23-06
SØRUMGATA 8-10 — 05.10.2003

VEGGBILDE - PROPANBIL

BGO #08-01
ENEBAKKVEIEN 34 - OPPLANDGATA 21 — 30.04.2003

VEGGBILDE MED SKINNENDE TOYOTA

BGO #19-07
RINGGATA 2D — 20.08.2003

VEGGBILDE MED ÅPEN PORT

BGO #28-03
ARUPS GATE 12-14 — 29.10.2003

VEGGBILDE MED UTSTILLINGSDUKKER

BGO #10-10
TØYENGATA 13 — 28.05.2003

GYLLENT VEGGBILDE MED RÅDYRSTATUE

BGO #26-05
SCHWEIGAARDS GATE 32 — 22.10.2003

GRØNT VEGGBILDE MED REFLEKSJONER - OPTIK

BGO #14-06
HEIMDALSGATA — 09.07.2003

BLÅTT VEGGBILDE MED LØV FALL

BGO #30-03
MOTZFELDTS GATE 24 — 13.11.2003

VEGGBILDE MED OSPEGRØNSKE - OZO

BGO #08-05
NONNEGATA 6 — 30.04.2003

GRØNT VEGGBILDE MED KASTANJE

BGO #23-02
OSLOGATE – ST. HALLVARDS Plass 1 — 28.09.2003

RØDT VEGGBILDE MED VRAKET OPPSLAGSTAVLE

BGO #19-09
BORG GATA 7 – EIRIKSGATE 8 — 20.08.2003

GRÅTT VEGGBILDE MED HVITE VAREBILER

BGO #11-04
PLATOUS GATE 11-15 — 04.06.2003

GULT VEGGBILDE – AMERIKAN

BGO #13-09
MOTZFELDTS GATE — 19.06.2003

VEGGBILDE MED SYKKELSTATIV

BGO #21-03
JORDAL — 01.09.2003

VEGGBILDE MED VÅRGRØNSKE

BGO #07-04
LAKKEGATA 47 — 25.04.2003

VEGGHJØRNE MED NEGERKLISJE (STREET ART)

BGO #08-10
BORG GATA 7 — 01.05.2003

TAGGEVEGG – FAEN

BGO #27-02
ÅKEBERGVEIEN 2 — 23.10.2003

BLÅTT PORTROM - ”VOGT DEM FOR HUNDEN”

BGO #11-02
BØGATA 19 — 04.06.2003

GULT PORTROM MED GÅRDSROM OG STOLER

BGO #14-07
GRØNLANDSLEIRET 17 — 10.07.2003

VEGGBILDE MED STOLER OG BORD

BGO #16-05
SHELL, ENSJØVEIEN — 30.07.2003

HJØRNEBILDE MED RØD MOPED – 8

BGO #15-02
TØYEN SKOLE — 22.07.2003

HJØRNEBILDE MED HØSTGRØNSKE

BGO #25-03
BORG GATA 4-8 — 20.10.2003

VEGGBILDE MED TRERAMMEVERK

BGO #20-07
GRØNLANDSLEIRET 16 — 26.08.2003

VEGGBILDE MED BYSTE AV L.M. LINDEMANN

BGO #28-09
DOMKIRKEN, STORTORVET — 30.10.2003

VEGGBILDE MED KINESISK SKULPTUR

BGO #25-08
FENGSELSMUREN, JARLEGATA — 20.10.2003

UTBRENT BIL - KONK KONK

BGO #28-06
BISPEBRUA — 29.10.2003

”BEDTIME FOR DEMOCRACY”

BGO #26-06
SCHWEIGAARDS GATE 32 — 22.10.2003

LEKEPlass OG VEGGMALERI MED BYMOTIV

BGO #09-03
SMEDGATA 35 — 15.05.2003

ENDEVEGG MED ANTIKVERT REKLAMEMALERI – M

BGO #03-06
HOLLENDERGATA 2 — 20.03.2003

SNØFALL OG GRØNNE LØV MOT ROSA BYGNING

BGO #30-05
PLATOUS GATE 2 — 18.11.2003

SVART TILHenger, REFLEKtert SOLNEDGANG

BGO #23-05
TOMTEKAIA — 28.09.2003

GRASBAKKE, St. HALLVARDS KIRKE OG REGNSKYER

BGO #09-04
ENERHAUGGATA 4 — 15.05.2003

ØKERNVEIEN I

BGO #32-02
ØKERNVEIEN 4 — 26.11.2003

ØKERNVEIEN II

BGO #32-04
ØKERNVEIEN 4 — 26.11.2003

BRUN RØNNEVEGG OG HVIT BIL

BGO #16-09
ETTERSTADGATA 18 — 30.07.2003

VEGGBILDE MED SKINNENDE BLIKKPLATER

BGO #09-02
VATERLANDS BRU — 06.05.2003

VEGGBILDE MED MURSKÅR OG VELTET SYKKEL

BGO #25-01
TØYENGATA 42L, FRA MONRADSGATE — 20.10.2003

INNPAKKET HUS

BGO #25-02
JENS BJELKES GATE 42 — 20.10.2003

DRYPPSTEIN

BGO #17-06
FJELLHAGEN, BOTANISK HAGE — 06.08.2003

DRYPPSTEIN (INNPAKKET)

BGO #24-07
FJELLHAGEN, BOTANISK HAGE — 16.10.2003

VEGGBILDE MED HØSTLØV MOT RØD MURSTEIN

BGO #25-05
GRØNLANDSLEIRET 30 — 20.10.2003

VEGGBILDE MED KASTANJE OG SØLVPIECE

BGO #10-03
JENS BJELKES GATE 64 — 26.05.2003

GULT VEGGBILDE MED NAKEN BJØRK

BGO #29-08
ALNAFETGATA 1-3 — 05.11.2003

LERKETRÆR

BGO #30-07
FESTPLASSEN, KAMPEN PARK — 19.11.2003

PLAKATVEGG, RIP-OFF (HOMMAGE À GEORGES BRAQUE)

BGO #21-07
JENS BJELKES GATE 98 — 01.09.2003

REPRESENT WHAT ?

BGO #28-07
HAGEGATA 23 — 30.10.2003

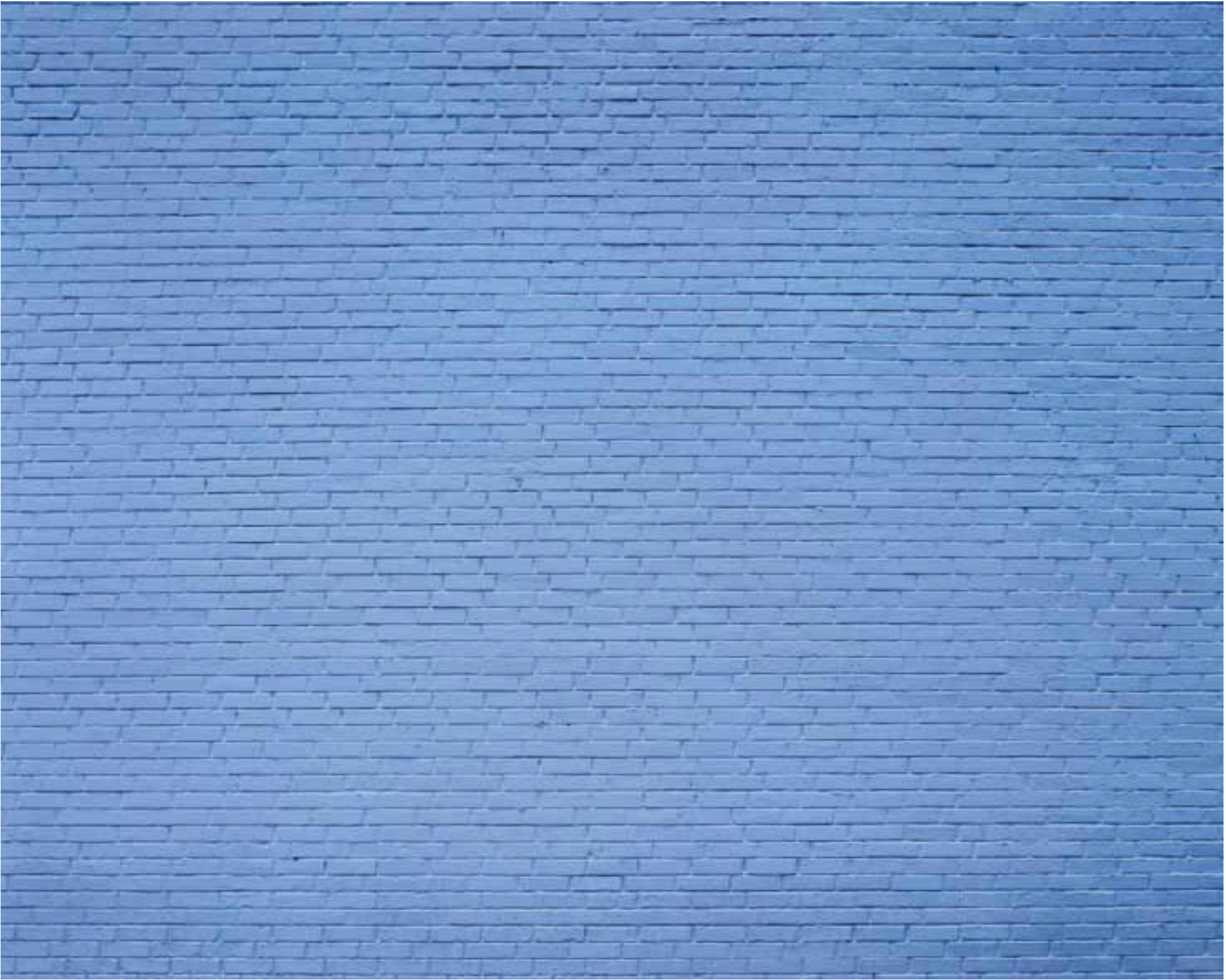
PLAKATVEGG, RENSKET

BGO #32-07
GRØNLANDSLEIRET 73 — 26.11.2003

BLÅ VEGG

BGO #30-04
NORBYGATA 44 — 13.11.2003

*Titlene i billedfortegnelsen er reint deskriptive, og er hovedsaklig ment for identifikasjon. BGO-nummeret under tittelen identifiserer bildet videre innenfor hele billedserien **Bybildet, Gamle Oslo, 2003**; sifferet før bindestreken angir filmnummeret, sifferet etter filmruten.

Verden rett rundt deg

Utgiver: Galleri Semmingsen, Oslo 2005

Grafisk produksjon: Knut Steinar Bøe

Trykk: Rosendahls Bogtrykkeri, Esbjerg, Danmark

ISBN 82-303-0516-1

Opplag: 500 eks.

Sitat av Paul Strand hentet og oversatt fra:

Paul Strand. Southwest, New York, 2004, s. 73

Galleri Semmingsen

Niels Juels gate 50, 0257 Oslo

www.gallerisemmingsen.no

Knut Steinar Bøe

www.ksb-fotograf.no